

REMISSYTTRANDE
2020-10-14

Ert datum 2020-08-28
Ert dnr 2247-2020

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930
404 39 Göteborg

Vägledning om samverkan inför omprövning av vattenkraft för moderna miljövillkor

Sveriges Fiskevattenägareförbund lämnar följande synpunkter på förslaget till vägledning.

Vår helhetsbedömning är att vägledningsmaterialet har bra struktur och innehåll. Vi är emellertid starkt kritiska till vägledningens förslag om hur intresseorganisationer och enskilda intressen ska involveras och behandlas inom ramen för samverkansprocessen. Vi anser dessutom att ottydligheten i materialet är stor om hur vattenverksamheter som inte omfattas av den nationella planen ska hanteras i samverkansprocessen. I det följande utvecklar vi denna kritik och lämnar förslag på förändringar.

Intresseorganisationer och samverkansprocessen

Enligt 42 a och b § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter ska länsstyrelsen primärt samverka med verksamhetsutövarna men även med berörda kommuner, myndigheter och intresseorganisationer. Länsstyrelsen bedömer lämplig omfattning av samverkan.

Havs- och vattenmyndigheten tolkar i sin vägledning detta som att det är upp till länsstyrelsen att bedöma vilka intresseorganisationer som kan anses vara berörda och menar att det inte bör vara nödvändigt att intresseorganisationer ingår i det löpande arbetet utan att de lämpligen bjuds in till vissa delar av samverkan.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser det vara ett nödvändigt framgångsrecept att relevanta intresseorganisationer ges möjlighet att fortlöpande delta eller få insyn i hela samverkansprocessen, från ax till limpa. Extra viktigt är detta utifrån det faktum att samverkansprocessen som huvudregel omfattar ett huvudavrinningsområde (en eller flera prövningsgrupper). Här kan intresseorganisationer, i synnerhet inom fisket, tillföra mycket värdefulla kunskaper om rådande juridiska och biologiska förhållanden och därmed utgöra en stor tillgång i en samordnad konstruktiv dialog för lokalt förankrad samverkan och samsyn. Sveriges Fiskevattenägareförbund företräder de som äger och förvaltar fiskerätten i vattendragen och är därmed i sammanhanget alltid en relevant intresseorganisation. Vattenrådet är, om det finns ett sådant, också en relevant organisation i samverkansprocessen. Vi anser att detta ska framgå av vägledningen och att den nuvarande uttolkningen ändras.

Enskilda intressen och samverkansprocessen

Enligt vägledningen innehåller 42 a och b § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter inget direkt krav på att länsstyrelsen ska samverka med enskilda intressen. Även här är det upp till Länsstyrelsen att bedöma lämplig omfattning av samverkan.

Havs- och vattenmyndigheten anser i sin vägledning att det är verksamhetsutövarna som har huvudansvaret för att bedöma hur deras verksamhet och eventuella åtgärder påverkar enskilda intressen och om det finns skäl att ha dialog med dessa innan ansökan lämnas in till mark- och miljödomstolen. Havs- och vattenmyndigheten menar att det inte finns någon skyldighet för länsstyrelserna att inom ramen för samverkan ta reda på vilka fastighetsägare som berörs av omprövningarna, bjuda in fastighetsägare eller andra sakägare till samverkan. Det konstateras att uppgifter om berörda fastigheter och berörda sakägare inte behöver ingå i samverkan.

Sveriges Fiskevattenägareförbund anser att det måste vara en självklarhet att berörda sakägare i form av fiskevårdsområdesföreningar, samfällighetsföreningar och större enskilda ägare och förvaltare av enskilda fiskevatten i berört vattendrag/avrinningsområde bereds möjlighet att medverka i och ta del av samverkansprocessen. Att identifiera dessa utgör ingen större svårighet för länsstyrelsen. Fiskevårdsområdesföreningar m.fl. är de som i grunden ansvarar för förvaltningen av fisket och besitter lokal kännedom om fiskbestånd och behovet av nödvändiga miljöförbättrande åtgärder som är till gagn för det lokala vattenområdet och vattendraget. Vi anser att detta ska framgå av vägledningen.

Vattenverksamheter som inte omfattas av den nationella planen

Enligt vägledningen bör samverkans huvudfokus ligga på verksamheter som omfattas av den nationella planen. Verksamheter som inte omfattas av planen ska inte omfattas av samverkansprocessen. Havs- och vattenmyndigheten menar emellertid i sin vägledning att länsstyrelsen parallellt med samverkansprocessen skulle kunna identifiera och analysera vilka övriga verksamheter som påverkar samma vattendrag och där eventuella miljöanpassningar skulle kunna öka miljönyttan av de miljöanpassningar som planeras vid vattenkraftverk och regleringsdammar som omfattas av den nationella planen.

Sveriges Fiskevattenägareförbund ser det som en självklarhet att länsstyrelsen även belyser och behandlar relevanta vattenverksamheter som ligger utanför den nationella planen inom ramen för samverkansprocessen och den miljöanpassning som ska uppnås. Vi anser att detta ansvar ska tydliggöras i vägledningen.

Ålen och ålförvaltningsplanen

Enligt vägledningen bör bakgrundsbeskrivningen särskilt redovisa förekomsten av ål och hur det aktuella området berörs av den nationella förvaltningsplanen för ål. Dessutom att förslagen på miljöanpassningar ska svara mot de åtgärder som behövs för att uppfylla Sveriges åtaganden inom ramen för EU:s ålförordning.

Sveriges Fiskevattenägareförbund tycker det är bra att vägledningmaterialet särskilt uppmärksammar ålens situation och det beting som åligger vattenkraften för att uppfylla vår svenska ålförvaltningsplan. Nyckeln till att ålpopulationen ska återhämta sig är att åtgärder

för problemfri upp- och nedströmsvandring hos ålen säkerställs i alla vattendrag och blir en prioriterad del i kommande miljöprovning. I sammanhanget vill vi poängtera att det inte enbart är den nuvarande förekomsten av ål i det aktuella området som ska framgå i bakgrundsbeskrivningen. Det är i synnerhet den historiska förekomsten av ål i vattenområdet som är intressant och relevant. Detta måste framgå av vägledningen.

Med vänlig hälsning

SVERIGES FISKEVATTENÄGAREFÖRBUND

Thomas Lennartsson
Förbundsdirektör
Sveriges fiskevattenägareförbund
Lilla Böslid
305 96 Eldsberga
Tel. 0702-70 83 24
Epost. thomas.lennartsson@vattenagarna.se
www.vattenagarna.se